

И. Арабаев атындагы Кыргыз мамлекеттик университети жана К.Карасаев атындагы Бишкек мамлекеттик университетине караштуу филология илимдеринин доктору (кандидаты) окумуштуулук даражасын коргоо боюнча түзүлгөн Д. 10.24.699 диссертациялык кеңештин, эксперттик комиссиянын Р.Б.Кочорбаеванын ««Тамак-аш» лексика-семантикалык талаасы (кытай жана кыргыз тилдеринин материалында)» деген темада 10.02.20 – тектештирме-тарыхый, типологиялык жана салыштырма тил илими адистиги боюнча филология илимдеринин кандидаты окумуштуулук даражасын изденип алуу үчүн жазылган диссертациялык ишине берген

КОРУТУНДУ ПИКИРИ

1. Диссертациялык кеңеште корголо турган кандидаттык иштин адистикке тиешелүүлүгү.

Радима Болотбековна Кочорбаеванын ««Тамак-аш» лексика-семантикалык талаасы (кытай жана кыргыз тилдеринин материалында)» аттуу диссертациясы диссертациялык кеңештин багытына туура келет. Диссертациялык изилдөөдө каралган маселелер, иштин мааниси жана мазмуну 10.02.20 – тектештирме-тарыхый, типологиялык жана салыштырма тил илими адистигинин профилине ылайыктуу.

Диссертация киришүүдөн, үч баптан, корутундудан, колдонулган адабияттардын тизмесинен жана тиркемеден турат. Жалпы көлөмү ___ бетти түзөт. Ар бир баптын соңунда жыйынтык чыгарылган. Иштин мазмунун чагылдырган киришүү жана корутунду бөлүмдөрүндө каралган маселелер жеткиликтүү илимий чагылдырылып берилген.

2. Изилдөөнүн максаты жана милдеттери. Кытай жана кыргыз тилдериндеги «тамак-аш» лексика-семантикалык талаасынын спецификасын аныктоо болуп саналат.

Бул максатка жетүү үчүн төмөнкүдөй милдеттер коюлган:

Изилдөөнүн теориялык базасын аныктоо жана мүнөздөө: талаа, лексика-семантикалык талаа жана анын улуттук өзүнчөлүгү; изилдөөгө алынып жаткан тилдердеги «тамак-аш» лексика-семантикалык талаасын объективдештирген сөздөргө жана тилдик туюнтмаларга илик жүргүзүү; эки лингвомаданияттагы «тамак-аш» лексика-семантикалык талаасын объективдештирген фразеологиялык бирдиктерди изилдөө; кытай жана кыргыз тил илимдериндеги «тамак-аш» лексика-семантикалык талаасынын улуттук спецификасын аныктоо.

3. Изилдөөнүн актуалдуулугу. Бир нече факторлор менен шартталат: азыркы тил илиминде тилди тектештирме типологиянын объектиси катары тилдик талаа өңүтүнөн изилдөө эң маанилүү деген багыттардын катарына кирип, тамак-аш лексика-семантикалык талаасы бир тилдин алкагында, ошондой эле ар башка тилдердин каражаттарын салыштыруу аспектинен да изилденип келгени менен, кытай жана кыргыз тилдеринин материалдарынын негизинде изилдөөгө алына электиги менен; ушул жагдайдан улам изилдөө

№ 40 "14" 02 2025 ж/г

ишинин темасына кайрылып, кытай жана кыргыз тилдериндеги «тамак-аш» лексика-семантикалык талаасын системалаштыруу жана комплекстүү изилдөө зарылдыгын жаратат, бул изилдөөнүн темасынын, объектисинин, предметинин актуалдуулугун көрсөтөт.

Диссертациянын темасынын илимий программалар (долбоорлор) жана илимий изилдөө иштери менен байланышы. Диссертациялык иш Ж.Баласагын атындагы Кыргыз улуттук университетинин кыргыз-кытай институтунун кытай тили жана адабияты билим берүү программасынын илим-изилдөө иштеринин тематикалык планына киргизилген.

4. Илимий жыйынтыктары.

4.1. Иштин диссертациялык изилдөөлөргө коюлуучу талаптарга жооп бере турган жаңылыгы.

Кытай жана кыргыз лингвомаданияттарындагы “тамак-аш” лексика-семантикалык талаасына салыштырма-тектештирме өңүтүнөн илик жүргүзүлдү; кытай жана кыргыз тилдериндеги айрым азык-түлүктөрдүн жана тамактардын аталыштарынын келип чыгуусу жана этимологиясы аныкталды; кытай жана кыргыз тилдериндеги “тамак-аш” лексика-семантикалык, фразеологикалык талааларынын курамындагы негизги каражаттар (макро жана микроталаалар) аныкталып, алар сыпатталды; кытай жана кыргыз лингвомаданияттарындагы ашкананын, ошондой эле тамактануу эрежелеринин спецификалык жана уникалдуу жактары аныкталган.

4.2. Диссертацияга берилген ар бир илимий натыйжанын (жобонун) жана тыянак, корутундунун негизделүү жана тастыкталуу даражасы.

Коргоого коюлуучу негизги жоболор:

1-жобо. Система түзүүчү өзгөчө түшүнүк катары лексика-семантикалык талаа кандайдыр бир семантикалык катмар менен туруктуу окшоштукка жана спецификалык семантикалык карым-катышка негизделген татаал жана өзгөчө структурага ээ.

2-жобо. “Тамак-аш” лексика-семантикалык талаасы универсалдуу, базистик түшүнүк катары эсептелет (кытай тилинде 饭 fàn; 餐 cān; 食 shí сөздөрү аркылуу туюндурулса, кыргыз тилинде тамак, тамак аш, окат, наар, даам, азык сөздөрү колдонулат) жана ар бир элдин уникалдуулугун аныктайт.

3-жобо. “Тамак-аш” лексика-семантикалык талаасынын салыштырылып жаткан тилдердеги структурасы көлөмдүү (өзөгү, жакынкы жана алыскы жака белдери), ал эки элдин ортосундагы жалпылыктар менен айырмачылыктарды айкын көрсөтүп турат.

4-жобо. Кытай жана кыргыз лингвомаданияттарындагы “тамак-аш” макро жана микротопторуна тектештирме өңүттөн илик жүргүзүү тил менен маданияттын өз ара байланышын изилдөөдө маанилүү ролду ойнойт.

5-жобо. “Тамак-аш” лексика-семантикалык талаасын, анын фразеологиялык репрезентанттарын аныктоо жана сыпаттоо эки элдин ашканаларынын, ошондой эле тамактануу эрежелеринин спецификалык жана уникалдуу жактарын аныктоого мүмкүндүк берет

4.3. Теориялык жана колдонмо багыттагы маселелерди чечүүгө изилдөөдөн алынган натыйжалардын наркы

1-жобо. Жаңы эмес. Лексика-семантикалык талаа система түзүүчү өзгөчө түшүнүк катары татаал структурага ээ, анын курамдык элементтери өз ара парадигматикалык катыш аркылуу байланышкан. Лексика-семантикалык талааны туюндурган маанилери боюнча талаанын өзөгүнөн ар кандай “аралыкта” жайгашкан (жакынкы жана алыскы жака бел) өз ара тектик маани (талаанын өзөгү) аркылуу бириккен сөздөрдүн (сөз айкаштарынын) белгилүү бир тобу катары түшүндүрүүгө болот (1.1, 1.2.).

2-жобо. Жаңы. “Тамак-аш” ЛСТсы универсалдуу, базистик түшүнүк катары эсептелүү менен, ар бир элдин уникалдуулугун аныктап турат. Аталган талаанын лексикалык объективизациясын сыпаттап жазууда кытай тилиндеги 饭fàn (тамак-аш) лексемасы өзөк, ал эми «食shí, 菜cài, 美食měishì, 饮食yǐnshí (тамак), (азык), (азык-түлүк) “тамак-аш” лексикалык талаасынын жакынкы жака бели катары аныкталган. Кыргыз тилиндеги тамак-аш лексемасы талаанын өзөгү катары аныкталып, тамак, аш, оокат жакынкы жака белге киргизилген (“тамак-аш” маанисине байланыштуу), наар жана даам (этиштер менен айкашып келип, аракет семантикасына ээ) ал эми азык азык-түлүк маанисинде колдонулат. Лексика-семантикалык талаанын универсалдуу белгилерин жана мүнөздөмөлөрүн аныктоо аракети типологиялык методдун ыкмаларын колдонуу зарылдыгын жаратты. (1.4, 2.2, 2.3).

3-жобо. Жаңы. “Тамак-аш” лексика-семантикалык талаасынын салыштырылып жаткан тилдердеги структурасы көлөмдүү (өзөгү, жакынкы жана алыскы жака белдери) ал эки элдин ортосундагы жалпылыктар менен айырмачылыктарды айкын көрсөтүп турат. Сөз түркүмү жалпы мүнөздөгү дифференциациялоо мүмкүнчүлүгү бар лексика-семантикалык парадигмага ээ. Салыштырылып жаткан эки тилде тең “тамак/азык” деген жалпы семага ээ болгон зат атоочтор, этиштер жана сын атоочтор аныкталып, алардын бир тилден экинчи бир тилге которулушуна жасалган талдоо дүйнөнүн улуттук тилдик сүрөтүнүн, кытай жана кыргыз элдеринин менталдык, маданий, тарыхый өзгөчөлүктөрүн көрсөттү. Аталган айырмачылыктар лексикалык, сөз жасоо, семантикалык жана ассоциативдик деңгээлдерде ачык байкалат. Изилдөө көргөзгөндөй, кытай жана кыргыз тилдериндеги «тамактануу жана аны даярдоо» түшүнүгү менен байланышкан этиштик лексиканын лексика-семантикалык топторунун бир катар окшоштуктарга жана айырмачылыктарга ээ экендиги аныкталды.

Кытай тилинде “тамак/азык” деген жалпы семага ээ болгон сын атоочтордун семантикалык табияты көп кырдуу келип, алар азык-түлүктөрдүн сапаты менен мүнөздөмөлөрүнөн тышкары тамак-аштын жытын туюндурууга карата да колдонулса, ал эми кыргыз тилинде мындай тилдик каражаттар метафоралык мааниге ээ. Иликтөөгө алынган 1600 мисалдын ичинен 800 мисал кытай тилинен алынса, 800 бирдик кыргыз тилинен алынган, булар

колдонулуу жыштыгы жогору зат атоочтордун катарына кирет (1,2-тиркемелер). Салыштырылып жаткан тилдердеги “тамак-аш” ЛСТсы тамакты жасоо жана тамактануу процесстеринде логикалык жактан алганда, окшоштуктардын бар экендигине карабай, аталган процесстер айрым реалийлери, маданий элементтери боюнча бири-биринен айырмаланат. (3.1,3.2,3.3).

4-жобо. Жаңы. Кытай жана кыргыз лингвомаданияттарындагы “тамак-аш” макро жана микротопторуна тектештирме өңүтүнөн илик жүргүзүү тил менен маданияттын өз ара байланышын изилдөөдө маанилүү ролду ойнойт. Кытай жана кыргыз тилдеринде «биринчи тамактар» макроталаасына: ысык, муздак шорполор, кайнатмалар кирет. “Экинчи тамактар” макроталаасы “эт кошулган тамактарга” бөлүнөт, бул топко чочконун, тооктун, өрдөктүн, эшектин этинен жасалган тамактарды киргизүүгө болот, мындан тышкары диний мүнөздөгү себептерге жана баа саясатына байланыштуу сөз болуп жаткан топко уйдун этинен жасалган тамактар да кирет. Ал эми кыргыз маданиятында этке өзгөчө маани берилет. Салыштырылып жаткан эки маданиятта тең эт тамактарын керектөөдөгү окшоштук катары союлган бодо малдын бардык бөлүктөрүн (ичеги, баш, буттары) азык катары колдонуу эсептелсе, айырма катары этти даярдоо ыкмаларын эсептөөгө болот. Кытай ашканасы бизге тааныш болгон кыргыз ашканасынан, эң ириде, өзүнүн даамдарынын көп түрдүүлүгү, тамак жасоо ыкмалары жана татымалдарды ашыкча колдонуу менен кескин айырмаланат. Кытайлар өздөрү айткандай, кой этиндеги “тоонун даамын” же “жытын” кетирүү үчүн татымалдарды колдонушат (山味儿shān wèir). Кытайлар менен кыргыздардын тамактануусу көптөгөн башка элдердей эле жыл мезгилдерине жараша болот: кышында кытайлар эт жана кайнатма тамактарды көбүрөөк жешет. “Сүт азыктары” микроталаасы туурасында сөз кылууда кытай элинде сүт азыктары такай керектелген азыктардын катарына кирбегендигин белгилөөгө болот. Кытай маданиятында 豆奶 - соя сүтү кеңири колдонулат, ансыз эртең мененки тамакты элестетүүгө болбойт. Кытай маданиятынын башка маданияттардан айырмалап турган дагы бир өзгөчөлүк “Тофу” микроталаасы аркылуу көрсөтүлдү. Мындан тышкары ун жана күрүчтөн тышкары, кытай ашканасы ар түрдүү дан азыктарына бай жана алардын ичинен, эл тарабынан көп колдонулганы бул – буурчак. Эки маданиятта тең ичимдиктерди, ошондой эле чай ичүү да өзүнчө өзгөчөлүктөргө ээ. (3.4).

5-жобо. Жаңы. “Тамак-аш” ЛСТсын жана “тамак-аш” фразеологиялык репрезентанттарын аныктоо жана сыпаттоо 200 фразеологиялык бирдикти бөлүп алууга жана салыштырылып жаткан маданияттардагы ашканалардын, ошондой эле тамактануунун уникалдуу өзгөчөлүктөрүн аныктоого шарт түздү. Фразеологиялык бирдиктер эки элдин улуттук өзгөчөлүктөрүн, дүйнө таанымындагы айырмачылыктарды тастыктап, түшүндүрөт.(2.4,2.5, 3.5).

4.4. Квалификациялык белгилерге дал келиши.

1. Диссертациянын жыйынтыктарынын мүнөзү.
 - 1.2. Илимий чөйрөсүнө жана темасына жараша өлкөнүн экономикасы үчүн олутуу мааниге ээ илимий жактан жаны негизделген техникалык, экономикалык же техникалык иштеп чыгууларды түшүндүрүү.
 2. Диссертациянын жыйынтыктарынын жаңычылдык деңгээли.
 - 2.1. Жыйынтыктары жаңы деп эсептелет.
 3. Диссертациянын жыйынтыктарынын баалуулугу.
 - 3.1. Жогору.
 4. Диссертациянын темасынын пландуу изилдөөлөр менен байланышы.
 - 4.1. Тема тармактык программага, илимдер академиясынын же мекеменин тематикалык планына кирет.
 5. Прикладдык мааниси бар диссертациянын жыйынтыктарын пайдалануу деңгээли.
 - 5.1. Тармактын масштабында.
 6. Прикладдык мааниси бар диссертациянын жыйынтыктарын кеңири пайдалануу боюнча сунуштар.
 - 6.1. Кеңири пайдаланууну сунуш кылат.

5. Алынган жыйынтыктардын практикалык мааниси

Изилдөөдөн алынган тыянак-натыйжаларды кытай жана кыргыз тил илимдеринин алкагында өтүлүүчү теориялык курстарды, маданият аралык карым-катыш, тектештирме тил илими дисциплиналарын, лингвомаданият таануу боюнча атайын курстарды, кытай тилин окутуунун теориясы менен практикасын өтүүдө, ошондой эле аталган багыттар боюнча окуу-методикалык куралдарын жазууда, сөздүктөрдү түзүүдө, чет тили факультеттеринде курстук жана дипломдук иштердин тематикаларын аныктоодо пайдаланууга болот. Кытай жана кыргыз элдеринин тамак-ашындагы өзгөчөлүктөрдү комплекстүү изилдөө эки тилди салыштырып изилдөө жаатындагы жаңы изилдөөлөрдүн жаралып, аталган багыттын өнүгүүсүнө өбөлгө түзөт. Мындан тышкары, изилдөө ишинен алынган натыйжалар тил менен маданияттын карым-катышына байланышкан маселелердин каралышында, ошону менен эле бирге котормо таануу жаатында дагы колдонулушу мүмкүн.

6. Диссертациянын негизги жоболору, натыйжалары жана корутундуларынын жарыяланышы, тастыкалышы.

Изилдөөнүн мазмунун чагылдырган макалалар жергиликтүү жана РИНЦ басылмаларда жарык көргөн. Алар төмөнкүлөр:

1. Кочорбаева, Р. Б. Лексико-семантическое поле «еда» (фрагмент языковой картины мира в китайском и кыргызском языках) [Текст]/ Р. Б. Кочорбаева // Филологические и социокультурные вопросы науки и образования: Сборник материалов III Международной научно-практической конференции, 25 октября 2018 г. – Краснодар: Изд. КубГТУ, 2018. – С. 127-135. <https://kubstu.ru/data/celist/CE1991.pdf>

2. Кочорбаева, Р. Б. Лексическое поле концепта “еда” в китайском и кыргызском языках [Текст]/ Р. Б. Кочорбаева // Современные проблемы

филологии и методики преподавания языков: вопросы теории и практики: сборник научных трудов V международной научно-практической конференции, Елабуга, 22 октября 2021 года / Казанский (Приволжский) федеральный университет, Елабужский институт. – Елабуга: Б.и., 2021. – С. 119-122. <https://elibrary.ru/item.asp?id=28975056&pff=1>

3. Кочорбаева, Р. Б. Фразеологическая объективация концепта «гостеприимство» в китайском и кыргызском языках [Текст]/ Р. Б. Кочорбаева // ГАРИПОВСКИЕ ЧТЕНИЯ: Материалы Всероссийской научно-практической конференции, посвящённой 95-летию со дня рождения профессора Т. М. Гарипова, Уфа, 31 мая 2023 года. – Уфа: Башкирский государственный педагогический университет им. М. Акмуллы, 2023. – С. 129-133. <https://elibrary.ru/item.asp?id=54897340>

4. Кочорбаева, Р. Б. Характеристика понятия "лексико-семантическое" поле [Текст]/ Р. Б. Кочорбаева // Молодой исследователь: вызовы и перспективы : Сборник статей по материалам XXIX международной научно-практической конференции. Том № 4(29): ОсОО «Интернаука», 2017. – С. 33-38.

https://scholar.google.com/citations?view_op=view_citation&hl=ru&user=biaaubUAAAAJ&citation_for_view=biaaubUAAAAJ:u5NHmVD_uO8C

5. Кочорбаева, Р. Б. Взаимосвязь между лексическими особенностями традиционной китайской культуры питания и экономическим развитием на современном этапе [Текст] / Р. Б. Кочорбаева // Наука, новые технологии и инновации Кыргызстана - №10, 2023. – С. 115-119. <https://www.elibrary.ru/item.asp?id=68646342>

6. Кочорбаева, Р. Б. Особенности лексическо-семантического поля «еда» в китайском и кыргызском языках [Текст]/ Р. Б. Кочорбаева // Наука, новые технологии и инновации Кыргызстана - №10, 2023. – С. 120-123. <https://www.elibrary.ru/item.asp?id=68646345>

7. Кочорбаева, Р. Б. Еда» в китайском и кыргызском языках: монография [Текст]/ Р. Б. Кочорбаева. – Бишкек, 2024. – 160 с.

7. Авторефераттын диссертациянын мазмунуна дал келиши.

Авторефератта диссертациянын негизги мазмуну кыскача чагылдырылган. Автореферат негизинен диссертацияга шайкеш келет.

8. Диссертациялык иштеги айрым мучүлүштүктөр.

1. Азыркы учурда ар бир улут өз уңгусун сактап калуу зарылдыгы туулуп отурат, ошол уңгунун бир тарабы тамак-аш маданияты эсептелет, ошондуктан киришүү бөлүгүнө уңгу сөздөрдү кошууну сунуш кылат элек.

2. Иштин теориялык бөлүгүндө «талаа» «поле» лингвистикалык терминин илимий-теориялык негиздеринин изилденишине кеңири обзор жүргүзүлгөн. Өзгөчө, диссертант И. Трирдин илимий концепциясына көбүрөөк таянган. Жыйынтыгында азыркы күнгө чейин тил илиминде «талаа» түшүнүгүн термин катары кабыл алуунун так чеги аныкталбагандыгын белгилейт. Ошондой болсо да, автор бир нече илимий көз караштарга таянып, «талаа» түшүнүгү лексика-семантикалык түшүнүк, лексикологиялык түшүнүк

экендигин баса белгилеген, бирок жыйынтык чыгарууда иште токтолгон теоретикалык маанисин кеңири берип, ал боюнча жеке оюн билдирүүнү сунуштайбыз.

3. Кыргыз маданиятында эт тартуу салты өтө кеңири берилген, ошого байланыштуу чык, сорпо менен шорпо тартуу эрежелерин жана алардын өзгөчөлүктөрүн баса белгилеп токтолуп кетүү керек деп ойлойбуз.

4. Иште сабаа жана чанач сөздөрү бир мааниде берилип калган, ал эки сөздүн айырмачылыгын так көрсөтүү керек.

5. Айрым фразеологизмдерди которууда сөзмө сөз орус тилине которуу колдонулуптур, биздин сунушубуз бардыгын бир иретте кыргыз тилинде, анан орус тилине котормосун берүү. Мисалы: 美味可口 měiwèi kěkǒu шилекейди куйдурут, даамдуу (вкусный, аж слюни текут) ж.б.

6. Үчүнчү баптын үчүнчү бөлүгүндө кытай тилинин этиштери орус тили аркылуу гана берилиптир, салыштырып жаткан тил кыргыз тили болгондуктан кыргыз тилинде да алардын котормосун берүү керек. (3.2. Лексико-семантическая группа глаголов (124-125 б.))

9. Илимий ишке жетектөөчү мекеме.

Ош мамлекеттик университети, кыргыз-кытай факультети, кытай тили жана кытай таануу кафедрасы. Дареги: 723500, Кыргыз Республикасы, Ош шаары, Монуев көчөсү 35.

10. Диссертанттын диссертациялык иши үчүн сунушталган маселе жана расмий оппоненттери:

1-чи расмий оппонент. Тулеева Чинарбүбү Сартаевна - филология илимдеринин доктору, доцент И.Арабаев атындагы Кыргыз мамлекеттик университетинин эл аралык мамилелер жана дүйнөлүк тилдер институтунун немис тили кафедрасынын профессорлук милдетин аткаруучу.

Эмгектери:

1. Сущность слога в фонетико-фонологической системе языков ISSN: 2311-2859 «Universum»:Филология и искусствоведение, март, 2017 №3 (37), elibrary.ru > item. "Научный аспект №2-2020" ... ISSN 2226-5694.https://cyberleninka.ru/article/n/suschnost-sloga-v-fonetiko-fonologicheskoy-sisteme_yazykov
2. Языковое выражение эмоций как отражение национального менталитета (на материале междометий) "Научный аспект №2-2020" - Филология и лингвистика (8 текст). "Научный аспект №2-2020" – т.8 Филология и... ISSN 2226-5694. Входит в систему РИНЦ <https://na-journal.ru/arhiv/2490-zhurnal-nauchnyj-aspekt-2-2020-tom8>
3. К вопросу соотношения фонетики и фонологии в свете когнитивной лингвистики. 20-й выпуск Научн. серия «Концептуальный и лингвальный миры»сборник научных статей, озвученных в виде докладов на XXXVIII Междунар. Научн. Онлайн-конф. «Общество, язык и культура XXI века», посвящ. 25летнему юбилею Кыргызско-Турецкого унив-та «Манас 29-30 апреля 2021г. В сб.статей. «Общество, язык и культура XXI века» elibrary.ru>fissxv

4. Linguistic function of consonant phonemes of Kyrgyz and German Languages' (based on a comparison of consonant phonemes) *Journal of Positive School Psychology* <http://journalppw.com> 2022, Vol. 6, No. 4, 552-560 Scopus /Q2<https://journalppw.com/index.php/jpsp>
5. К вопросу фонетической интерференции в условиях межкультурной коммуникации (лингвометодический аспект) вопросу интерференции нтерференции Сборник научных трудов МУЦА, 2021, Международный университет в Центральной Азии, г. Токмок. С67-73 ISBN 978-9967-462-70-0
6. Система суперсегментных средств вкыргызском и немцком языков. а ISSN 2308-4804. *Science and the world.* 2022. № 12 (112)с.23-26 <http://scienceph.ru>f/science_and_world_no_12_112_...
7. Фонетико-фонологические особенности гласных кргызского и немецкого языков. *Наука, новые технологии и инновации Кыргызстана*», 2023 №3, с.197-200 <http://www.science-journal.kg>
8. «Фонетика и фонология звуковых систем кыргызского и немецкого языков (типологическое сопоставление сегментных систем)». Б.:2024.-180 с. 180 с.; 8, 19 п.л. Бишкек, УИЦ “Авангард” Издательство КГТУ, 2024 Монография

2-чи расмий оппонент. Хаваза Фатима Нуровна - филология илимдеринин кандидаты, доцент Кыргыз Республикасынын Улуттук илимдер академиясынын дунгантаануу жана синология борборунун улук илимий кызматкери.

Эмгектери:

1. Влияние поликультурной среды на язык дунган ЦА» в журнале «Вестник БГУ». 2019. №2 (48). С.3-9. 0,5 п.л.
2. Особенности функционирования пословиц и поговорок в произведениях дунгаского писателя А.Арбуду». //Вестник КНУ им. Ж.Баласагына. Спец. выпуск (S). Бишкек. 2021г.- С.37-44.0,6 п.л
3. Исследование преподавания родного языка в средних школах Центральной Азии. (на китайском языке) В соавторстве с Ин Чун Мэй . КНР-Урумчи Синьцзянский пед.ун-т). //Вестник КНУ им. Ж.Баласагына. Спец. выпуск (S). Бишкек. 2021. С-109-115., 0,8 п.л
4. Дунганский язык: типы двуязычия» /Материалы международной научной конф., приуроченной к 85-летию со дня рождения заслуженного деятеля науки КР, доктора филологических наук, профессора А.О.Орусбаева. Бишкек, 18 февраля 2022г. С..251-256, (0,7п.л.)
5. Использование аудиозаписи для изучения родного языка» (на китайском) //Материалы «VI Международного симпозиума по дунганскому языку и культуре». – Электронный журнал. – Ланьчжоу, КНР 26-27 октября 2022 г. –280-285с

6. Вклад сотрудников дунганского радио в развитие культуры своего этноса. //Научно-практическая конференция «Дунгановедение в Кыргызстане: история и перспективы», // Вестник КНУ. С.223.

7. Языковые контакты как фактор эволюции языка» (на примере дунганского языка. // История, Археология и Этнология №3, 2023г.- 0,5 п.л.

8.Дунганско-китайский семантический словарь. В соавторстве с Лин Тао, доктор phd, проф. КНР, Нинся-Хуэйский Автономный Район. Северный университет. 2024г., 26 п.л.

9. Русско-дунганско-кыргызский разговорник. В соавторстве с Шисыр И.С., Конурбаева Р.Э. Изд.1-ое.-Б.:ЦДиК.,2024.-193 с.

10.Кыргызские лексические заимствования в диалекте дунганского языка» // История, Археология и Этнология №4, 2024г., 0,7 п.л.

11. Участие сотрудников СМИ в культурно-образовательном процессе у дунган». //Материалы «VI I Международного форума по гуманитарному обмену и сотрудничеству между Китаем и странами Центральной Азии»– Электронный журнал. – Ланьчжоу, КНР 13-17декабря 2024г. , 0,7п.л.

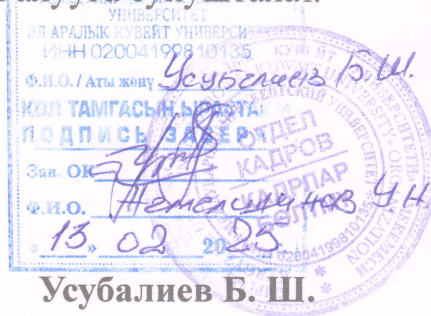
11. Диссертацияны Кыргыз Республикасынын Жогорку аттестациялык комиссиянын окумуштуулук даражаларды ыйгаруу тартиби жөнүндөгү “Жобосунун” талаптарына ылайык келиши.

Радима Болотбековна Кочорбаеванын ««Тамак-аш» лексика-семантикалык талаасы (кытай жана кыргыз тилдеринин материалында)» аттуу темадагы диссертациялык иши КР ЖАКтын кандидаттык диссертацияларга коюлуучу талаптарга жооп берет.

И. Арабаев атындагы Кыргыз мамлекеттик университетинин алдындагы филология илимдеринин доктору (кандидаты) окумуштуулук даражасын ыйгаруу боюнча түзүлгөн Д. 10.24.699 диссертациялык кеңеште кандидаттык диссертацияны 10.02.20 - тектештирме-тарыхый, типологиялык жана салыштырма тил илими адистиги боюнча талкууга кабыл алууга сунушталат.

Эксперттик комиссиянын мүчөсү,
филология илимдеринин доктору,
Эл аралык Кувейт университетинин
профессору

Handwritten signature

Диссертациялык кеңештин
окумуштуу катчысы,
филология илимдеринин кандидаты, доцент

Джаркинбаева Н.Б.

Handwritten signature